Було це року Божого 1048. На вулицях Києва — рух і метушня. Перед Софійським собором зібралося багато народу, а найбільше молоді.

— Княжну Анну сватають!!! — Княжну Анну хочуть у нас забрати!! — хто? — Куди?? — Бог зна, та, мабуть далеко, бо таких гостей ми ще тут не бачили.

Ім'я княжни перелітає з уст до уст, бо всі її знають і люблять, цю останню доню князя Ярослава Мудрого, красуню — білявку. Вже її сестри одна за одною, як білі голубки, вилетіли з-під рідної стріхи і розлетілися по світі: старша Єлизавета — до Норвегії за короля Гаральда, друга — до Угорщини на королівський престіл, тітка Предислава — до Польщі, а тепер оця, остання, їх покидає.

— Приїхали посли з Франції, — відізвався старший киянин, обізнаний з двірськими справами.

— Зачули з другого кінця Європи про незвичайну красу нашої княжни і просять її за жінку для свого короля. Він, кажуть, удівець.

— Не одна тільки краса притягає чужинців до наших князівен, — заговорив інший з громади. — Знають усі, що княжна Анна принесе мужеві в посагу чималу суму золотих дукатів, карбованих у Візантії.

— А наш князь Ярослав — один із перших тепер в Європі, — промовив юний лицар, що в шоломі й з мечем при боці немов готувався в похід. — Наша держава сьогодні просторіша, а може, й могутніша від тої далекої Франції. А наш Київ може бути суперником щодо краси з грецькою пишною Візантією.

Гомонить, журиться нарід своєї княжни. А вона сама у батьківських теремах до матері припадає, сльози проливає. Княгиня Інгігерда доню

розуміє, бо вона ж сама з далекої півночі, зі Швеції прибула на Русь, покинувши батьківщину й родину.

А князь Ярослав підводить любенько заплакане личко Анни й мовить::

— Утри сльози, доню! Така вже доля князівен, що мусять розходитися по світі. Пішли твої сестри, тепер черга на тебе. Франція — край багатий, гарний і просвічений. Памятай, що ти онука славних витязів руських і могутніх візантійських імператорів по бабці Анні, донці цісяря Романа.

А митрополит Іларіон, що стоїть тут же при княжій родині, благословить Анну на нове життя, і, надівши на неї золотий хрестик, мовить:

— Не забувай своєї віри й свого обряду, хоч у Франції та сама віра, що й у нас. Та ще й великий князь, твій батечко, застеріг собі у послів, щоб ти мала там свого священника в нашому обряді.

Княжна Анна слухає покірно усіх, але на душі в неї холоне. І довго ще по відході батька й митрополита сидить з матірю й двірськими дівчатами в жіночій половині терему і плаче, думаючи про невідоме майбутьнє.

А через тиждень — два перед княжим двором стояло французьке посольство і княжа родина, що проводжала княжну Анну в дорогу.

Не плаче вже княжна Анна. Гордо несе голівку, не хоче показати перед чужими сліз і страху. Довкола стояли товпи киян, а коли княжна, вбрана в оксамитну шубку, підбиту соболем, в такій же шапочці на білій намітці і в теплих сапянцях сідала у мякий віз, зашумів нарід в один голос:

— Прощай нам, княжно! Хай сонцем стелиться тобі дорога! Пануй на здоров'я, собі на щастя, а землі руській — на славу!

Далека путь з Києва до Парижа кіньми й возом. Вже й зима минула, поки туди прибули. 14 травня, в часі зелених свят, відбулося королівське вінчання в місті Реймс. Українська княжна Анна стала королевою Франції, жінкою Генріха І.

Королівську кімнату в замку Санл під Парижем наповнює тиша. Королева Анна сьогодні від ранку схвильована. Прибуло посольство з Києва, привезло вісті з рідного краю про княжий двір, про родину, проблизьких, колись серцю дорогих.

Скільки за той час перемінилося. Не живе вже батько, великий князь Ярослав Мудрий, а на київському престолі сидить тепер найстарший його син Ізяслав. А другі сини, брати Анни, панують на своїх уділах: пошукали собі жінок у чужих землях — грецькій і англійській, а В'ячеслав і Святослав одружилися з німецькими князівнами.

Вона вже 15 років пробуває у Франції, вже три роки, як овдовіла і одного сина поховала, а тепер обняла опіку над молодим королем Филипом.

Покійний король Генріх хотів іще за життя свого, на випадок смерті, закріпити за Анною управу королівством від імені малолітнього сина, але вона сама зреклася влади на користь королівського брата.Чи не чулася в силах правити державою? Вона, онука мудрої княгині Ольги й цілого ряду могутніх імператорів Візантії? Ні, воліла бути лише порадницею й опікункою.

І без того всюди мала голос, а її підпис видно було за життя і по смерті Генріха на різних урядових пиьмах. І почестей їй не бракувало. Сам тодішній папа, Микола II, прислав їй лист, повний похвал "для її

вірности, добродійности і всяких чеснот, якими вона прикрашає свою королівську достойність".

Сидить королева задумана у великому різьбленому кріслі, а через високі, вузькі, навстіж відчинені вікна вливаються пахощі з королівських городів.

Тишу перебиває час від часу тільки голос дзвонів монастиря, що його побудувала тут королева Анна разом із церквою у формі хреста. Королева залюбки прислухається сьогодні до голосу дзвонів і пісень моноших.

Спомини налітають на думку. Десь із глибини пам'яті виринають перед королевою образи минулого. Не може від них відірватися. Дніпро широколентий, чудовий Київ, княжий двір, величава Софія, Золоті ворота, веселе дівування при батьках.

Французька королева забуває на мить, хто вона й де вона, а переноситься гордою думкою на безмежні простори батьківщини.

Вже двічі заглядав у кімнату королівський секретар з паперами на підпис, та аж утретє помітила його королева й покликала до себе.

— Що там маєте, графе? — спитала, повертаючись з країни спогадів у живу дійсність.

— Підтвердження даровизни для монастиря в Суассон, Ваша милосте, — відповів секретар, подаючи королеві документ до підпису.

Звичаєм було тоді, що княгині ставили тільки знак хреста перед своїм підписом, який дописував уже сам секретар. Але цим разом королева Анна затримала довше перо в руках, а потім, всміхнувшись, старанно щось писала. А коли секретар відібрав письмо, то побачив,

мабуть, уперше у своїм житті, чіткий підпис королеви слов'янськими буквами — кирилицею:

Анна Ръина — Анна Королева